

SKO registratienummer SKO-004

Jaarverslag 2007

Lectoraat Sustainable Tourism and Transport

NHTV internationale hogeschool BREDA

Jaarverslag Lectoraat Sustainable Tourism and Transport NHTV internationale hogeschool Breda 2007

Het jaar 2007 is een vruchtbaar jaar geweest voor de kenniskring en lectoraat Duurzaam Vervoer en Toerisme. Tientallen publicaties zagen het licht, waaronder diverse gereviewde journal artikelen en de proceedings van de door het lectoraat georganiseerde internationale conferentie over klimaatbeleid en toerisme als deel 6 in de NHTV Academic Series ((Peeters 2007)). Ook presenteerden de kenniskringleden en de lector bij tientallen, veelal internationale, symposia, workshops en seminars resultaten van hun werk. Een hoogtepunt vormde het door het lectoraat in samenwerking met het wetenschappelijke netwerk e-CLAT uitgebrachte rapport 'Climate change and tourism: Responding to global challenges' ((UNWTO 2008)), waarvoor de lector het hoofdstuk over emissies schreef en bijdroeg aan het hoofdstuk over mitigatie.

De samenvatting van het rapport werd gepresenteerd tijdens het door de UNWTO/UNEP/WMO georganiseerde internationale conferentie "Climate change and tourism" op 1-3 oktober te Davos en het IPCC overleg in Bali. Op basis van het rapport en de beraadslagingen in Davos is de Davos Declaration verschenen. Ten slotte vormden Davos Declaration en het rapport input voor de Ministerial Summit on "Tourism and Climate Change in the context of the World Travel Market", London, United Kingdom, 13 November 2007.

Tijdens de TTRA European chapter conferentie in april Nice en de Nordic conferentie in Helsingborg in september werden twee papers gepresenteerd door kenniskringleden/lector. Een andere belangrijke bijdrage aan disseminatie van kennis vormde de inhoudelijke organisatie van de jaarlijkse Groeneveld conferentie, een jaarlijks evenement voor de duurzaam toerisme sector, die dit jaar in het teken stond van klimaatverandering en toerisme.

In 2007 werd voor het eerst de door het lectoraat ontwikkelde minor Corporate Social Responsibility in tourism and transport gegeven. Het aantal studenten lag met 9 op het minimum vastgestelde aantal. De studenten waardeerden de minor met een 7,5. Na een evaluatie is besloten om de opzet toch te veranderen door een sterker accent op toerisme en vervoer. Ook is de titel veranderd in "sustainable business development". Bij de informatieavond in november was de belangstelling behoorlijk groot. Voorts verloopt het afstudeerprogramma bij het NHTV Centre for Sustainable Tourism and Transport goed. In totaal hebben acht studenten bij het NHTV Centre for Sustainable Tourism and Transport (CSTT) een afstudeerproject met succes afgerond. Daarnaast zijn studenten ingehuurd voor de uitvoering van enkele projecten. Onderwerpen liepen uiteen van maatschappelijk verantwoord ondernemen bij openbaar vervoerbedrijven tot de invloed op vlieggedrag van klimaatcompensatie-aanbieders voor vliegreizen en de klimaateffecten van de Olympische Spelen in Beijing. Omdat de afstudeerders op zeer diverse tijdstippen afstudeerden is dit jaar geen afstudeerdersseminar georganiseerd. Voorts hebben kenniskringleden en lector vele gastcolleges gegeven zowel binnen NHTV als daarbuiten in Nederland en in het buitenland (Macau, Finland, diverse landen Oost-Europa). Dedicated cursussen zijn verzorgd in Turkije (Training on Strategic Approach To Tourism as a Tool For Sustainable Development in Protected Areas In Turkey) en Afrika (NFP project (Nuffic) voor African Wildlife Foundation, Uganda, Ruanda, Tanzania en Kenia). Projecten zijn uitgevoerd voor UNWTO (het al genoemde rapport t.b.v. de conferentie in Davos), De Kleine Aarde (ontwikkeling mobiliteitsvoetafdruk en visualisering van de vakantievoetafdruk), Milieudefensie (vergelijking van de belastingdruk in internationaal personenvervoer) en Camili Biosphere Reserve, General Directorate of Nature Conservation and National Parks, Ankara (Consultancy m.b.t. Sustainable Tourism Strategy voor Turkije). Een begin is gemaakt met een project voor NP DE Biesbosch (Monitoring recreatiedruk) in samenwerking met NRIT. Daarnaast is nog een aantal onbetaalde projecten uitgevoerd in samenwerking met de sector (zoals Visie-ontwikkeling Brabantse Wal en ecologische voetafdruk Nederlands toerisme).

Interne projecten zijn gestart op het gebied van modelontwikkeling van geluk en reisgedrag en de ontwikkeling van een model waarmee de invloed van klimaatverandering op wereldwijde toeristenstromen in beeld gebracht kunnen worden. Ook is een onderzoek naar de geschiedenis van toeristenstromen gestart, dat in 2007 in een promotietraject uitmondt. Het onderzoek van de lec-

tor naar systeem dynamische modellering van het toerisme-klimaat-biodiversiteit-complex is in 2007 ook als promotietraject van start gegaan.

Het lectoraat staat met de vele publicaties goed in de (inter-)nationale onderzoekswereld en houdt nauwe contacten met de sector. Daarnaast zijn lector en kenniskringleden lid van vele internationale netwerken (zie §2). Door de in het afgelopen jaar sterk toegenomen aandacht voor het milieu in het algemeen en klimaatverandering in het bijzonder werd in binnen- en buitenland vele malen de pers gehaald (zo'n twintig krantenberichten, waarvan twee in Zweden), een tiental berichten in vaktijdschriften/glossies en een drietal radio-interviews (waarvan ook 1 in Zweden). Wat betreft HRM: de lector en twee kenniskringleden zijn in 2007 met hun promotie-onderzoek begonnen. Een derde kenniskringlid is inmiddels ver gevorderd met de voorbereidingen en zal er in 2008 mee beginnen.

1. Ontwikkelingen en/of wijzigingen in het kennis- of beroepsdomein waarop de lector werkzaam is en de manier waarop dit in het lectoraat doorwerkt.

Door de snel toenemende aandacht voor klimaatverandering neemt ook de belangstelling toe voor met name de gevolgen van de vervoerscomponent van het toerisme en voor de verduurzaming daarvan.

Tegelijk krijgt ook de rol van toerisme bij mondiale vraagstukken als armoedebestrijding en natuurbescherming meer aandacht, omdat er zowel directe als indirecte verbanden bestaan met milieuaantasting en klimaatverandering. Het spanningsveld tussen de verschillende doelstellingen - armoedebestrijding, natuurbehoud in 'hotspots' en de massaliteit van het luchtvervoer van toeristen dat daarvoor nodig is - wordt steeds duidelijker. Eenvoudige oplossingen zijn hiervoor niet, maar het lectoraat draagt in toenemende mate bij aan de meningsvorming op internationaal niveau.

Vorderingen worden ook gemaakt op het gebied van vervoer (met name luchtvaart) en de invloed daarvan op klimaatverandering. Vooral de lector ontwikkelt op dit gebied nieuwe visies in samenwerking met onderzoekers uit Engeland, Zweden, Frankrijk, Nieuw-Zeeland en Nederland. Op het gebied van de prognoses van de ontwikkeling van brandstofefficiency van de luchtvaart is het in 2006 ingeslagen werk voortgezet en dit heeft geleid tot diverse publikaties (bijvoorbeeld (Peeters 2007; Peeters 2007; Peeters, Szimba et al. 2007; Peeters, Williams et al. 2007; Peeters 2007; Peeters 2007; Peeters 2007; Peeters and Middel 2007)). Ook is gewerkt aan de ontwikkeling van system dynamic models voor toerisme, vervoer en klimaatverandering in het kader van afstudeerwerk en de promotie van de lector (zie bv (Peeters 2007)).

2. Ontwikkelingen en/of wijzigingen in de wijze waarop het lectoraat is ingebed in de onderwijsorganisatie of het kennismanagement van de hogeschool en in de regionale of (inter)nationale kennisinfrastructuur

Genoemd kunnen worden e-CLAT (actieve deelname, wetenschappers op het gebied van klimaatverandering en toerisme), KIVI NIRIA (lidmaatschap hoofdbestuur), FEANI (European Federation of National Engineering Associations) en Vice Chairman European Organisations for Engineering, Brussel), UIT (Union International des Transport Publique; Member of Academic Board and academic reader) en CSCMP (Council of Supply Chain Management Professionals, Educational Officer; Round Table Benelux en lid van Board of Directors USA), Innovatienetwerk Prov. Gelderland, etc. Voorts wordt met de WUR en de Vereniging voor Vrijtijdsstudies samengewerkt onder andere aan een in 2007 te houden herintroductie van de Nederlands-Vlaamse vrijtijdsstudiedag. In IDUT (Initiatiefgroep duurzaam Uitgaand Toerisme) is de lector actief en betrokken bij organisatie van de 11de Groeneveldconferentie op 13 juni 2007 over klimaatverandering en toerisme.

Binnen de NHTV is de lector lid van de nieuw opgerichte Academic Board en betrokken bij de overgang van NHTV van hogeschool naar universiteit. De opleidingenstructuur van de NHTV is gereorganiseerd door de vorming van vijf Academies. Het Lectoraat viel tot eind 2006 nog rechtstreeks onder het CvB, maar maakt inmiddels deel uit van de nieuwe Academie Toerisme. Dit biedt kansen voor een verdere integratie van het lectoraat in onderwijs. Ook kan het lectoraat zo

beter een taak vervullen bij de ontwikkeling van onderzoek en een 'academische werkhouding' onder docenten en studenten.

3. Voortgang van de werkzaamheden aan de hand van onderstaande indicatoren, die ook in de aanvraag zijn vermeld

- A. *Doorwerking in een aanpassing van curricula, betrokkenheid bij het onderwijs op bachelor- en masterniveau, waaronder afstudeerprojecten, professionalisering van docenten of verandering van opleidingsstructuren in zowel het initieel onderwijs als het post initieel onderwijs.*

De minor Corporate Social Responsibility draaide in 2007 voor het eerst met 9 studenten, die uiteindelijk allemaal zijn geslaagd. De studentbeoordeling was een 7,5. Ook in 2008 staat deze minor weer op de rol. De verwachting is dat meer studenten deel zullen nemen door een wat gewijzigde aanpak en doordat de aandacht voor milieu sterk is toegenomen. De resultaten van onderzoeksprojecten worden vertaald in (gast-)colleges binnen NHTV, met name voor de ST-cursussen, voor SLM en voor de European Tourism Masters opleiding, maar ook voor de nieuwe Tourism Destinations Master en voor diverse cursussen binnen Toerisme management, Vrije tijdsmanagement en bij SLM. De uitgevoerde externe projecten en vele werkveldcontacten en netwerken dragen bij tot het traceren van interessante stage- en afstudeer120opdrachten in het internationale werkveld. De projecten voeden de praktijkgerichtheid en de actualiteit van het onderwijs. De in projecten en wetenschappelijke bijdragen gegenereerde kennis wordt benut in ondermeer de afstudeerspecialisatie Sustainable Tourism.

Activiteit	Deelnemer(s)	Partner(s)	Output
Gastcollege bij CPO2 1 maart 2007	Paul	George de Vink	College toerisme, vervoer en milieu voor circa 40 studenten
Afstudeerproject Manon Buis	Kim, Paul	Inholland	Scriptie "Toeristische Participatie & Vliegvakanties"
Afstudeerproject Elke Moorman	Hans, Paul	VTM	Adviseur scriptie "Onderzoek naar keuzegedrag van de Nederlandse toerist."
Gastcollege ITTI 6 maart 2007	Paul	Claudia Habets	Vervoer, toerisme en milieu
Ontwikkeling Minor CSR	Paul, Ton, Jan Willem, Onno	Ruud Klep	15 ets Minor sept-nov
Gastcollege CPO2 17 april 2007	Paul	George de Vink	College voor 50 studenten, PPT
Begeleiding Simon Paye	Paul	ICIS UM	Thesis 'The Europeanization of the Rail Transport System as an Alternative to Aviation'
Ontwikkeling Minor CSR	Paul, Ton, Jos, Onno, Jan Willem	Ruud klep	De Minor CSR, 9 studenten.
Afstudeerder Paul van Eeten	Paul	ITMS	Scriptie "Beijing 2008: An inconvenient truth Beijing 2008: An inconvenient truth - An evaluation of the impact of global event tourism with respect to climate change"
Afstudeerder Eke Eijelaar	Paul	Prof Strasdas Eberswalde (D)	Scriptie "VOLUNTARY CARBON OFFSET SCHEMES AND TOURISM EMISSIONS Assessment of mitigation potential through analysis of online provider communication on and review of public and industry attitudes to climate change and air travel".
ITMC 20 september 2007	Paul	Pieter Piket	Voorbereiden plus college

Activiteit	Deelnemer(s)	Partner(s)	Output
European Tourism Master	Paul	ITMS	College op 7 november 2007 en begeleiding werkgroep
Tourism destination Master	Paul	ITMS	Gastcollege op 7 november 2007
CPO2 gastcollege	Paul	Bart Reintjes, George de Vink	Gastcollege van 15 november 2007 overgedragen aan Bart
Ontwikkeling opleidingsspecifieke (MT) minor Sustainable Tourism	Ton		Concept van de cursus
Begeleiding Erica Dams	Jeroen	UVT	Stage
Gastdocent 'sustainable tourism' 2 maart 2007	Ton	Hotelschool NHTV	Ppt-presentatie derdejaars studenten
Gastdocent 'sustainable tourism' 13-16 maart 2007	Ton	Hoge Hotelschool Maastricht	Vierdaagse cursus MBA-studenten
Afstudeertrajecten	Jos	NGOs Nicaragua Twee studenten: Niki Hendriks Lars van der Hurk	Twee scripties
MASTER Tourism Destination Management: vakinhoudelijk Tourism Stakeholder Analysis	Jos Paul (gastcollege)		Onderwijs TSA module
Ontwikkeling minor Sustainable Tourism	Niek		Nieuwe inhoudelijke structuur en cursusmateriaal en nieuw framework ontwikkeld. Minor had 18 deelnemers en werd als zeer nuttig en praktijkgericht beoordeeld.
Advisering bij opzetten veldwerk voor studenten ITMC aan IBS universiteit Botevgrad, Bulgarije	Niek NHTV	IBS	Veldwerk is uitgevoerd onder leiding van Nederlandse en Bulgaarse docenten
Ontwikkeling seminar Product development for ecotouroperators	Niek, CSTT, lectoraat	Mirjam Hommes, product manager SNP reizen	Seminar is in oktober 2007 voor het eerst gegeven voor het maximale aantal deelnemers (25) Seminar werd door hen als succesvol en nuttig beoordeeld.
Presentatie	Jeroen	Vrijtijdsstudiedag NHTV Breda	Paper "Geluk en verre reizen"
Afstudeerder Michiel Coppens (SLM)	Jan-Willem		Scriptie "Sociale veiligheid in het openbaar vervoer", juli 2007

B. Inhoudelijke relatie met onderzoekers en met soortgelijke verbanden van docenten bij instellingen van hoger onderwijs en onderzoek in Nederland en over de landsgrens

Activiteit	Deelnemer(s)	Partner(s)	Output
Gastcollege op 5 februari 2007	Paul	Haagsche Hogeschool	Toeristisch vervoer, milieu en EU-beleid
Gastcollege en workshop 7 november 2007	Paul	Fontys Hogeschool, Eindhoven	Powerpoint en workshop Ecologische voetafdruk
Begeleiding Simon Paye	Paul	ICIS UM	Thesis 'The Europeanization of the Rail Transport System as an Alternative to Aviation'
Deelname e-mail-netwerk Aviation	Paul	T&E	Reacties op berichten en stukken.

eCLAT internationaal klimaat en toerisme onderzoekersnetwerk	Paul	ISIS, Lund, Lincoln, Oxford, CRIDEA, TEC, Waterloo	Member of Steering Committee
Adviezen MuSTT, klimaat en toeristisch vervoer	Paul	DG-ENV (Ladefoged), Irish EPA, Eberswalde (Prof. Stradas), UM (Prof. Martens)	Uitgebreide antwoorden en toelichtingen op vragen.
Promotie-onderzoek	Paul	TUD, WUR	Systeem dynamica van toerisme
Advies Readership Colin Hunter	Paul	Uni Aberdeen	Positief advies voor de positie van Reader.
Evaluatie vakantievoetafdruk	Paul	WUR, MilieuCentraal	Rapport van WUR-studenten aan MilieuCentraal
Advies luchtvaartemissies	Paul	Uni Lund	Kort advies over luchtvaartemissies op vliegtuigniveau
Lid Scientific Advisory Board	Paul	Centre for Geotourism Norway	Scientific Advisory Board Meeting op 29 september 2007 in Helsingborg
Overleg over off-setting	Paul	Greenseat	Onderlinge afstemming
Begeleiding rapportage vakantievoetafdruk	Paul	Milieucentraal, WUR	Positief rapport over vakantievoetafdrukmodel
Duurzame wintersport	Paul	MilieuCentraal	Commentaar op notitie op 4 oktober 2007
Paper luchtvaart en milieu	Paul	VU (Rietveld)	Commentaar op paper "Comparing the environmental impact from using large and small passenger aircraft on short haul routes" by Moshe Givoni and Piet Rietveld van de VU op 6 oktober 2007
Non-carbon impacts van luchtvaart	Paul	Tyndall Center	Commentaar notitie op 8 oktober 2007
Overleg met Prof Les Lumsdon op 31 oktober 2007 in Lille	Paul	UCLAN (UK)	Overleg over publicaties en projecten en guest-lecture
Deelnemer Werkgroep Verkeer en Milieu	Paul	Vereniging voor Milieu Professionals (VVM)	Commentaar op publicaties, deelname aan activiteiten
Promotie-onderzoek	Paul	TUD/WUR	System dynamics of tourism, transport and climate change.
Intensive course in Collaborative Plan Making, 23 juli – 10 augustus 2007	Martin	North West University, Potchefstroom (South Africa)	24 hours of lectures, tutorials and assignments to 3 rd and 4 th year students in town and regional planning
Seminar HAAGA, Helsinki, van 19 t/m 21 maart 2007	Onno	Verschillende Europese toerisme opleidingen	Presentatie en paper duurzaam toerisme aan Studenten en docenten van de internationale afdeling
Presentatie voor Haags Gemeentemuseum 30 oktober 2007	Onno	Haags Gemeentemuseum	PPT presentatie geschiedenis toerisme en duurzame perspectieven aan leden en belangstellenden
Promotie-onderzoek	Onno	WUR	De geschiedenis van het Nederlandse toerisme
Gastdocent 13 juli 2007	Ton	Anthropologisch symposium Tourism in Afrika, Museum voor Volkenkunde, Leiden	Discussant (commentaar op papers)

Gastcollege SITE, 16 oktober 2007	Ton	SITE, Holiday Inn, Schiphol	Vakdag incentive operators. Onderwerp: sustainable tourism
Gastcollege onderwijsdag Koninklijk Nederlands Aardrijkskundig Genootschap, 30 november 2007, Willem II stadion, Tilburg	Ton	Koninklijk Ned. Aardrijkskundig Genootschap	Onderwerp: toerisme en mobiliteit in Europa
Tourist Research Centre (TRC), Bolzano, Italië, 30 maart t/m 1 april 2007	Kim	namens NRIT onderzoek	Presentatie "Ecological Footprint: environmental indicators for holidays".
Gastcollege	Niek	Universiteit van Utrecht	Gastcollege Master course Natural Resource Management, 18 juni 2007
Presentatie 15 juni 2007	Niek	Internationale Conferentie	paper "Tourism flows between mainstream and tributaries: Dilemma's in assessing the potential of cultural tourism as a tool for sustainable development" voor Cedla/UVA Amsterdam
Contact met Faculty of Business Novi Sad over Tempus project ontwikkeling Master in Sustainable Tourism	Niek	Faculty of Business Novi Sad	Project op dit moment niet haalbaar
Presentatie	Jan-Willem	CSCMP Paris	Presentatie "Logistics as European hidden factory", 10 mei 2007
Presentatie	Jan-Willem	Transtil (Samenwerkingsverband van Beroepsgoederenvervoerders in Tilburg)	Presentatie "Managing the Supply Chain in times of Turbulence", 5 juni 2007
Presentatie	Jan-Willem	EYE (European Young Engineers)	Presentatie "Dutch Engineers for ever!", 3 juni 2007
Presentatie	Jan-Willem	ATIM Logistieke Opleidingen Den Bosch	Presentatie "Risk Management in the Supply Chain", 3 februari 2007
Presentatie	Jan-Willem	UITP Oslo	Presentatie "Corporate Responsibility in Public Transport Organizations", 25 april 2007
Presentatie	Jan-Willem	HAS	Presentatie "Het belang van bereikbaarheid", 15 juni 2007
Presentatie	Jan-Willem	CSCMP, Chicago	Presentatie "How global is the Supply Chain Professional?", 7 juni 2007
Presentatie	Jan-Willem	CSCMP, Chicago	Presentatie "Values for membership", 5 december 2007
Presentatie	Jan-Willem	COMA 2007 (International Conference on Competitive Manufacturing) Stellenbosch, South Africa	Presentatie "Applying SCOR to Dutch Small and Medium Enterprises", 31 januari t/m 2 februari 2007
Promotie onderzoek: Resilience Opportunities in Public (Phd study)	Jan-Willem	University of Stellenbosch	Lopend

C. Inhoudelijk relatie met bedrijven of instellingen in de regio of daarbuiten

Activiteit	Deelnemer(s)	Partner(s)	Output
Klimaat, toerisme en GIS	Martin, Paul	ISIS-UM	Samenwerkingsproject met gesloten beurzen
Deelname IDUT	Paul	IDUT	Actief lid plus organisatie Groeneveldconf.
UN-WTO klimaatconferentie en rapport	Paul	ISIS, Lund, Lincoln, Oxford, CRIDEA, TEC, Waterloo, eCLAT	Hoofdstukken emissies en bijdragen hoofdstuk mitigatie rapport tbv WTO klimaatconferentie 1 t/m 2-10-2007, Davos
Milieu-effecten NL toerisme	Paul, Kim, Jeroen	TNS/NIPO	Onderzoek naar ecologische voetafdruk van het NL toerisme (op basis CVO)
Mobiliteitsvoetafdruk	Paul, Jan Willem	DKA	Werkend model op www.dekleineaarde.nl
Vakantievoetafdruk spel	Paul, Hans	DKA	Gegevens tbv interactief spel: rapportje met benodigde afmetingen meetsysteem.
Belastingdruk internationaal vervoer	Paul, Kim	Pieter Piket	Project afgerond voor VMD met rapport "Wie gaat op reis?".
Monitoring NP Biesbosch	Paul, Kim, Martin	NRIT	Opdracht NP De Biesbosch, in 2008 doorlopend project
GIS-analyse Dekkingsplan Brandweer Zutphen	Martin	TripConsult	3 digitale kaarten
Strategische visie toeristische ontwikkeling Brabantse Wal	Martin en 4 ^e jaarsstudenten ROP	Kenniscentrum Duurzame Stads- en Streekontwikkeling, Provincie Noord-Brabant	Onderzoeksopzet
Advies, 9 juli 2007	Ton	Wethouder + ambtenaren Sport, Recreatie, Welzijn gemeente Voorburg-Leidschendam.	Onderwerp: TR ontwikkelingsplan
Advies Marco Polo project in het kader van het Erasmusfestival Den Bosch, juli-december 2007	Ton		Onderwerp: reis van HBO-studenten in het voetspoor van Marco Polo en ontwikkelen van educatief materiaal
Ontwikkelen vakantievoetafdruk in opdracht van De Kleine Aarde.	Hans	in samenwerking met adviesbureau Bos en Bos in Roosendaal.	gefinancierd met een kennisvoucher. (september-december 2007)
Trainings-sessie voor project Education in Rural Tourism voor Ministry of Trade, Tourism and Services	Niek	NHTV, Universiteit van Novi Sad	Succesvolle sessie.
Training on Strategic Approach To Tourism as a Tool For Sustainable Development in Protected Areas In Turkey	Niek	GEF/ Wereldbank	Trainingsopzet (tailor made), trainingmaterialen, twee trainingssessies in Turkse Nationale parken (totaal 12 daagse training). Drafts voor eco-toerisme strategieën voor 3 nationale parken in Turkije, eindrapportage.

Activiteit	Deelnemer(s)	Partner(s)	Output
NFP project (Nuffic) voor African Wildlife Foundation, Uganda, Ruanda, Tanzania en Kenia	Niek	WUR en Maas-tricht School of Management in opdracht van Nuffic African Wildlife Foundation (beneficiary)	Twee Trainingssessies van 6-7 dagen in Kabale, Uganda en Arusha Tanzania voor deelnemers uit Uganda, Ruanda, Kenia en Tanzania, met bijbehorend trainingsprogramma, materialen etc.
Lidmaatschap werkgroep BIO van Nationaal Park de Biesbosch	Niek	Nationaal Park de Biesbosch, SBB, Sovon, Gemeente Dordrecht etc	o.a. Discussienotitie over Toeristisch-Recreatieve ontwikkelingsvisie voor NP de Biesbosch
Consultancy m.b.t. Sustainable Tourism Strategy voor Turkije	Niek	Camili Biosphere Reserve, General Directorate of Nature Conservation and National Parks, Ankara	Aanbevelingen voor strategie
Participatie PAN Parks Wilderness Days in Rila NP, Bulgarije	Niek	PAN Parks Foundation, diverse NGO's en 10 nationale parken in Europa	Contacten, opdrachten voor afstudeer-onderzoek
Herschrijven onderzoeksvoorstel Veluwe op de Balans + presentatie voor Stuurgroep Eindeloze Veluwe in Zwolle	Niek	Leden Stuurgroep, waaronder NP Hoge veluwe, Kroondomeinen, Ministerie van Defensie, SBB, gemeenten, Natuurmonumenten, Nationale parken, Geldersch Landschap	Projectvoorstel informeel goedgekeurd in dec. 2007
Provincie Gelderland	Jan-Willem		Lid van de adviesgroep Innovatienetwerk Openbaar Vervoer
CSCMP Council of Supply Chain Management Professionals	Jan-Willem		Board of Directors; Council of Supply Chain Management Professionals (USA).
CSCMP Council of Supply Chain Management Professionals	Jan-Willem		CSCMP Council of Supply Chain Management Professionals. Round Table Benelux; Educational Officer;
KIVI NIRIA	Jan-Willem		Lid Hoofdbestuur / Vice President (ingenieursvereniging)
FEANI; European Engineering association	Jan-Willem		Vice chairman European Monitoring Committee (Brussels). Auditor; European Monitoring Commission (Feani); - Swiss Universities; September 2007 - Austrian Universities; June 2007
UITP (Union International des Transport Publique)	Jan-Willem		- Member Academic Board - Academic reader - Member of Business Development Group.

Activiteit	Deelnemer(s)	Partner(s)	Output
VLM (Vereniging logistiek management)	Jan-Willem		Bestuurslid regio Zuid
Gemeente Breda	Jan-Willem		Lid werkgroep leerstoel logistiek

D. De inspanningen op het gebied van kennisontwikkeling toegepast onderzoek en kennisoverdracht gericht op het (georganiseerde) bedrijfsleven of werkveld

Activiteit	Deelnemer(s)	Partner(s)	Output
Nederlands Vlaamse Studiedag, 12-4-2007	Paul	VVS, WUR	Presentatie, paper ((Peeters 2007)), organisatie, slotwoord
Student conference Pro-Poor op 9-2-2007	Paul	Leeds, WUR, In-holland, Eberswalde	Keynote "Tourism, poverty and global environmental change (GEC)", mede-organisatie, workshop moderator.
Luchtvaartdebat 8-3-2007	Paul	VVM	Organisatie debat over strategie, luchtvaart, economie en milieu. Verslag: (van der Waals and Peeters 2007).
Groeneveldconferentie 13 juni	Paul	IDUT, ISIS-UM	Presentatie (Invloed van toerisme op klimaat), workshops, organisatiecommittee
Co-auteur artikel over Carbon offsets	Paul	Lund, Tyndall, CRIDEAU, TEC, Eberswalde	Artikel J. of Sustt. Tourism ((Gössling, Broderick et al. 2007))
Eerste auteur artikel innovatie en duurzaam toerisme	Paul	Lund, Lincoln	Artikel in IJSD ((Peeters, Gössling et al. 2007)).
Reviewer voor Ecological economics en J. of Sust. Tour.	Paul	-	Diverse artikelen gereviewed
Artikel over het MuSTT project	Paul	NEA en Karlsruhe	Artikel in Transport Geography ((Peeters, Szimba et al. 2007))
Uitgave artikel RMNO congres in Proceedings	Paul	RMNO	Zie (Peeters 2007).
Radio-interview BNN reisprogramma op 12-2-2007	Paul	BNN	Hoe duurzaam te reizen
Expertmeeting 25-1-2007 autotechniek en klimaatverandering	Paul	VROM-Raad, Raad voor V&W en Energieraad	Expert-meeting tbv advies over vervoer en klimaatverandering
Expertmeeting op 22-3-2007 luchtvaarttechniek en klimaatverandering	Paul	VROM-Raad, Raad voor V&W en Energieraad	Expert-meeting tbv advies over vervoer en klimaatverandering
Keynote klimaat en toerisme conf., Parijs, 15-3-2007	Paul	eCLAT, UNEP, UN-WTO, UNESCO, OECD	Keynote plus twee papers ((Bows, Anderson et al. 2007; Peeters 2007)).
Correcties drukproef artikel in JOST	Paul	Stefan Gössling	Artikel ((Gössling and Peeters 2007)
Artikel in JOST	Paul	Stefan Gössling ren vele anderen	Artikel ((Gössling, Broderick et al. 2007)
Samenvatting Transport Geography artikel	Paul	DG-ENV	Op European Commission DG Environment News Alert website
Artikel in Transp. Gegr.	Paul	NEA, Uni karlsruhe	Artikel (Peeters, Szimba et al. 2007)
Groeneveldconf op 13 juni 2007 plus organisatie	Paul	IDUT	Presentatie 'Toerisme als dader', begeleiding workshop
Interview BloedLink TV 15 mei	Paul	Llink TV	Interview Rotterdam Airport milieu-effecten van vliegen

Activiteit	Deelnemer(s)	Partner(s)	Output
Afwerken NHTV Academic Series, deel 6	Paul	eCLAT	Uitgave boek ((Peeters 2007)) plus twee hoofdstukken ((Peeters 2007; Peeters, Williams et al. 2007)).
Nederlands Vlaamse Studiedag 12 april Breda	Paul	VVS, WUR	Presentatie 'Klimaatverandering en toerisme. Grenzen aan de klimaatruimte?', nawoord, organisatie.
Interview AD 10 mei	Paul	-	Artikel AD 16 juni 2007
Video interview website Volkskrant	Paul	De Volkskrant	Over BREVER wet, Zie http://www.vk.tv/video/9490/ruimtelijke-agenda-4-mobiliteit-en-milieu.html
Presentatie Sustainable Tourism conf.	Paul	Stefan Gössling	PPT: Pricing-marketing for low-carbon emission tourism.
Interview	Paul	Omroep Gelderland	Programma Vandaag de Dag, Interview op 6 juli 2007
Volkskrant	Paul		Interview op 4 juli 2007
Volkskrant	Paul		Interview ivm helikoptervlucht Eurlings op 10 juli
16th Nordic Symposium in Tourism and Hospitality Research, Helsingborg, Zweden, 26-28 september	Paul		Presentatie plus paper ((Peeters 2007))
Sust. Summit conferentie, 24-26 september	Paul	Lund University, Helsingborg	PPT: Pricing&marketing for low-carbon emission tourism.
Lezing en panel bij Congres Milieu&Mobiliteit op 11-10	Paul	De Kleine Aarde	Presentatie en bijdragen panel-discussie over Mobiliteitsvoetafdruk
Column	Paul	Verkeerskunde	"Brandstofbesparing in de luchtvaart, tussen geloof en wetenschap" 2007, Verkeerskunde 10, p. 16-17.
Artikel	Paul	China Student	Artikel "Tourism and climate change, with special reference to China", Magazine Chinese Student, Volume 8, nr 6
Review	Paul	Inderscience	Voor International Journal of Environment and Pollution
Interview	Paul	Elsevier	Januari 2008, p 104.
Interview en onderzoekje	Paul	Svenska Dagbladet	Vergelijking milieu-effecten luchtvaartmijen in Zweden (Lågprisflyg släpper ut minst: 14 november 2007) plus rapportje ((Peeters 2007)).
Radio-interview	Paul	VARA	Vroege vogels van 11-11 over Mobiliteitsvoetafdruk
Klimaatconferentie Antwerpen, 26-11	Paul	Toerisme Vlaanderen	Presentatie (PPT) klimaatverandering en toeristisch vervoer in Vlaanderen plus deelname in panel.
Informatie tvb beleid	Paul	NOVEM, Rekwest	Commentaar op beleidsvoorstel vergroening zakenreizen (december)
Reactie op stuk	Paul	Earthjustice	Commentaar op stuk dat EPA aanklaagt omdat het CO ₂ emissies van luchtvaart niet als 'vervuiling' wil zien.
Afwerking proceedings TAC 2006	Paul	NLR	Paper ((Peeters and Middel 2007))

Activiteit	Deelnemer(s)	Partner(s)	Output
Krantenbericht	Paul		Milieudefensie wil ook accijns op kerosine, NRC Handelsblad, 22-09-2007
Krantenartikel	Paul		Turismen ett växande klimathot, Dagens Nyheter (Zweden), 25-09-2007
Krantenartikel	Paul		"Duurzaam toerisme hype, maar nog niet hip genoeg, Scherpe tegenstellingen op Groeneveld Conferentie", Reisrevue, p. 17, 29-06-2007.
Krantenartikel	Ton		"Stress en ruzie, ook op vakantie", De Twentsche crt Tubantia ed. Tubbergen, 7-07-2007
Krantenartikel			"Duurzaam op vakantie. Het is dé reistijd", Trouw, 16-06-2007
Interview	Paul		"Nederlander blijft vliegen op vakantie", Volkskrant, 5-7-2007
Artikel	Paul		"Ander klimaat, andere vakanties", Het Weer Magazine, aug. 2007
Krantenartikel	Ton		"Vakantie vieren is plicht geworden", Prov.Zeeuwse Crt. ed. Walcheren", 6-7-2007, p.11
Artikel	Paul		"Toerisme slachtoffer én dader", Reisburo Actueel, 21-6-2007, p.11
Interview Transfer	Paul		Onderwerp: Milieugevolgen van internationalisering van onderwijs, gepubliceerd op p. 19 "Milieu speelt geen enkele rol in internationaliseringsbeleid. Vliegen hoort er nu eenmaal bij", 31-1-2008.
Interview Outdoor Magazine			"Vliegvakanties, do's and don'ts" Outdoor Magazine Nr. 8, 2007, pp 44-46
Interview Elsevier			Onderwerp: Als je toch naar een verre bestemming vliegt, blijf dan meteen twee maanden. Interview in Elsevier Nr 1, 2008, pagina 102 rubriek 'Hoe het hoort'.
Krantenartikel N.a.v. brief Stefan Gössling, Paul Peeters en Paul Upham			"Eerst beide benen op de grond, dan pas de lucht in", NRC Next, 12-11-2007.
Response time analysis with GIS: fire station location in Zutphen, the Netherlands	Martin	GIM International	Manuscript submitted to publisher ((Landré 2008))
A trip destination model for estimating the effect of climate change on tourist arrivals	Martin	CC-IAM, Institute D Luiz, Faculty of Sciences, University of Lisbon	Poster presentation at International Conference on Climate Change Impacts on Tourism (CLITOP), 7-8 September 2007, Lisbon
Using GIS research in combating poverty in developing countries: the case of Phuket	Martin, Jos		Landré, M & Van der Sterren, J (2007).

Activiteit	Deelnemer(s)	Partner(s)	Output
Analyzing yachting patterns in the Biesbosch National Park using GIS technology	Martin	International Journal of Technology Management	Manuscript approved by publisher (19-9-2007)
Analyzing yachting patterns in the Biesbosch National Park using GIS technology	Martin	Center for Tourism Management CERAM Business School	Presentation at Travel and Tourism Research Association European Chapter Conference, 22-25 April 2007, Nice
Analyzing yachting patterns in the Biesbosch National Park using GIS technology	Martin	Travel and Tourism Research Association Europe	Article published in Proceedings of the Travel and Tourism Research Association Europe 2007 Annual Conference – Nice, France ((Landré 2007)).
Yacht basin development and nature conservation: using decision support systems and GIS for conflict management	Martin	Vrijetijdsnetwerk Vereniging voor de Vrijetijdssector	Presentatie bij de Nederlands-Vlaamse Vrijetijdsstudiedag, 12 april 2007, Breda ((Landré 2007))
Introduction to geographical information systems with JT Maps, 23-25 oktober 2007	Martin	NHTV Breda University of Applied Sciences / Haag-Helia University of Applied Sciences	Tutorial of three lessons (35 pages) for tourism management students
Ppt-presentatie onderzoeksagenda 'Tourism and Poverty Alleviation' Kenniskring CSTT, Breda, 10 januari 2007	Ton		Ppt-presentatie Kenniskring CSTT
Presentatie bij de Nederlands-Vlaamse Vrijetijdsstudiedag, 12 april 2007, Breda	Jeroen		"Ruimte voor geluk: long haul reizen" ingediend voor VVS studiedag, 12-04-2007, Breda. (Nawijn, J. (2007))
Happiness and long haul leisure trips	Jeroen	TTRA	Presentatie tijdens de TTRA European Chapter Conference, 22-25 April 2007, Nice
Happiness and long haul leisure trips	Jeroen	TTRA	Artikel gepubliceerd in de TTRA European Chapter Conference, 22-25 April 2007, Nice.
16th Nordic Symposium in Tourism and Hospitality Research, Helsingborg, Zweden, 26-28 september	Jeroen , Erica Dams en Paul		Presentatie en paper ((Nawijn, Dams et al. 2007))
4 th European Conference on Positive Psychology, Rijeka, Kroatië, 1-4 juli, 2008	Jeroen		Abstract ingediend: "The effect of short holiday trips on life satisfaction"
Annals of Tourism Research	Jeroen Paul		Artikel ingediend: "General Happiness and Tourism Behavior: Ecological Efficient Tourism"
Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism	Jeroen Paul		Artikel ingediend: "Airfare Price Perception and Sustainability"
Publicatie "Understanding Western Tourists in Developing Countries"	Ton		Publicatie van Egmond, T. (2007)
Artikel in RMNO, Proceedings of the RMNO conference on sustainable development of tourism, oktober 2007.	Ton		Artikel van Egmond 2007.
PPT-presentatie	Ton	Kenniskring STT	Onderzoeksagenda "Tourism and Poverty Alleviation"
Interview 8 augustus 2007	Ton	Radio 1 De Ochtenden	Onderwerp: verre vakanties

Activiteit	Deelnemer(s)	Partner(s)	Output
Interview 30 augustus 2007	Ton	Radio Kassa.	Onderwerp: verre reizen.
Interview 5 september 2007.	Ton	Radio 5, Llink	Onderwerp: toerisme en mensenrechten.
Paper conferentie 'Advances of Tourism Economics', ATE 2007, april 13-14, 2007, Vila Nova de Santo André, Portugal	Jos		Paper "Propoor tourism through innovation in financial markets" (van der Sterren, J. (2007))
Bijdrage aan duurzaam toerisme special van Goodies	Niek, Ton, Paul	Goodies	Patricia Oomen, Wijzer op reis. Thuisblijven is niet nodig, Goodies Voorjaar 2007, pp 49-53. Interviews verwerkt in het artikel.
Interview 25 september 2007	Jan-Willem	Brabants Dagblad	Onderwerp: Met lesauto de file in om te oefenen

E. Omvang van de inkomsten uit contractactiviteiten en toegepast onderzoek in het verslagjaar en wijzigingen ten opzichte van de voorgaande periode

Proj.nr	Omschrijving	Klant	Inkomsten
	Training on Strategic Approach To Tourism as a Tool For Sustainable Development in Protected Areas in Turkey	GEF2/Worldbank	12.100,00
	Opbrengst verkoop boek "Tourism and Climate Change Mitigation"	Diversen	498,00
	Vergelijking van de belastingdruk in internationaal personenvervoer	Milieudefensie	7.000,00
	Ontwikkelen Mobiliteitsvoetafdruk	De Kleine Aarde	14.000,00
	Rapport Climate Change and Tourism t.b.v. conferentie in Davos	UNWTO	1.987,06
	GIS-analyse Dekkingsplan Brandweer Zutphen	TripConsult	100,00
	Cordaid onderzoek mei 2006	TUI	4.500,00
	Vlaamse klimaatconferentie	Vlaamse overheid	400,00
	Siber Tours Utrecht	Innovatievoucher Senter Novem 2006	3.468,00
	TOTAAL		<u>44.053,06</u>

4. Uitvoering van het werkplan van de kenniskring en wijzigingen daarin

Het werkplan van juli 2003 en het research program van oktober 2003 zijn richtinggevend geweest voor de activiteiten van het lectoraat STT, hoewel de oorspronkelijke breedte van het kennisgebied noopte tot enige beperkingen bij de uitvoering ervan. De doelstelling om kennis op het gebied van alle drie de soorten toerisme te genereren blijft leidend in de projecten en bij de afstudeerders. Ook de doelstelling om alle elementen van het toerisme (verblijf, vervoer en vermaak) te bestuderen is geslaagd, hoewel vanzelfsprekend een duidelijk accent op vervoer heeft gelegen (dat levert immers de grootste milieuproblemen en ligt ook vaak ten grondslag aan andere duurzaamheidsproblemen). Een accent heeft klimaatverandering gekregen, met name de bijdrage van toerisme aan klimaatverandering. Alle middelen genoemd in paragraaf 5 en 6 van het werkplan zijn ingezet.

Ten behoeve van de verlenging van het SKO budget is een nieuw werkplan geschreven. Daarin zijn de volgende prioritaire kennisgebieden opgenomen:

Bij de strategische ontwikkeling van het lectoraat staan de volgende kennisgebieden en onderwerpen centraal:

1. **Duurzaamheidsindicatoren:** ontwikkeling van duurzaamheidsindicatoren voor milieu (ecologische voetafdruk, externe kosten, emissies van broeikasgassen, invloed op luchtkwaliteit/watergebruik, afval, geluidhinder, aantasting van natuur en landschap) en voor sociaal-culturele en sociaal-economische aspecten (*equity*, onveiligheid, *leakages*, *multipliers*, arbeidsomstandigheden, etc.).
2. **Klimaatverandering en toerisme:** verdere ontwikkeling van - met name - de wijze waarop de bijdrage van toerisme aan klimaatverandering kan worden verminderd. Aandacht voor de invloed van klimaatverandering op toerisme is daarbij een mogelijke motivator voor de industrie om bijdragen aan genoemde vermindering te leveren.
3. **Modellen en technieken:** door middel van de ontwikkeling van systeemdynamische modellen, dezelfde soort modellen waarmee de 'Club van Rome' indertijd in de jaren zeventig haar scenario's bouwde (Meadows et al. 1972) wordt inzicht verkregen in de relaties tussen toerisme en milieubelasting, waaronder klimaatverandering en de relaties tussen toerisme en vervoer - met name luchtvaart - daarin. Ook zijn dergelijke modellen te gebruiken om de ontwikkeling van bestemmingen te verklaren. Integratie van dergelijke modellen met GIS levert zowel lokaal als wereldwijd inzicht in genoemde problemen en mogelijke oplossingsrichtingen. Met behulp van scenariotechnieken en de kennis vergaard uit het bovenstaande kunnen beelden van de toekomst beargumenteerd worden opgesteld, welke een rol kunnen spelen bij beleidsvorming of bij bedrijfsontwikkelingsstrategieën.
4. **Bestemmingen, toerisme en vervoer:** verdieping van de kennis over invloed van toerisme op de ontwikkeling van bestemmingsgebieden en de rol van vervoer en bereikbaarheid daarin. Onderwerpen zijn daarbij de invloed op het milieu, op natuur en op de sociaal-culturele waarden in het gebied. Daarnaast zal aandacht worden besteed aan de mogelijkheden om toerisme in te zetten bij armoedebestrijding, vergroten van het sociaal/cultureel begrip en bij natuurbehoud. Een integrale aanpak vormt de basis, waarbij dus ook het vervoer als gevolg van de keuze van herkomstmarkten voor natuur en milieu worden meegenomen. Ook lokaal vervoer en recreatieverkeer vallen onder dit kennisgebied.
5. **Duurzame vormen van mobiliteit:** De relatie tussen ecologie en vervoer wordt bepaald door de keuze van vervoerwijzen, de afgelegde afstanden en het aantal verplaatsingen. Echter, de keuzen van de toerist worden weer in hoge mate bepaald door de prijs/kwaliteitverhoudingen van de verschillende vervoerwijzen en deze zijn weer deels afhankelijk van politieke besluitvorming. Vermindering van de milieubelasting kan in technische zin worden bereikt door verandering van vervoerwijze, vermindering van het aantal verplaatsingen en/of vermindering van afstanden door verandering van bestemmingskeuze. Al deze veranderingen werken direct door in de ontwikkeling van toeristische en recreatieve producten. Dergelijke veranderingen kunnen alleen ontstaan wanneer daarvoor politiek en maatschappelijk draagvlak is. Door middel van het publiceren van onderzoeksresultaten, niet alleen wetenschappelijk, maar ook in populaire media, kan het lectoraat bijdragen aan goed onderbouwde keuzes. Met name de ontwikkeling van de (goedkope) luchtvaart vormt een cruciale factor bij de mogelijkheden om tot een duurzame ontwikkeling van toerisme te kunnen komen.

Zowel nationaal als internationaal blijft de discussie over duurzame ontwikkeling van het toerisme grotendeels beperkt tot de ontwikkeling van duurzaam toerisme als niche markt. Hoewel daarbij wereldwijd nuttige informatie en interessante experimenten worden gedaan, is het van belang om het onderwerp te verbreden naar een verduurzaming van de sector als geheel. Door de aard van de problematiek is het essentieel om de vakgebieden van logistiek en verkeer- en vervoerskunde, die van tourism management, toegepaste gedragswetenschappen, en die van ecologie en milieukunde onderling te verbinden en waar mogelijk te verrijken met kennis uit de wereld van hospitality, entertainment en marketing. Afgezien van ecologie en milieukunde zijn al deze vakgebieden goed vertegenwoordigd bij NHTV." Tot zover de tekst uit het werkplan 2007.

5. Reactie op het rapport van de evaluatiecommissie

N.V.T.

6. Overzicht personele samenstelling t.w. aantal personen (lector en leden kenniskring) omvang in fte per persoon (lector en lid kenniskring) en kwaliteiten van de personen (met name de leden kenniskring) en wijzigingen daarin

Vrijwel alle kenniskringleden hebben in 2007 een aanstelling voor gemiddeld 0,3 fte gekregen. Dit om de output te versterken en de aandacht van de betreffende personen niet teveel te versnipperen. De kenniskring van het lectoraat STT was in 2007 als volgt samengesteld:

<i>Naam</i>	<i>Functie</i>	<i>Taakgebied</i>
Paul Peeters	Lector 0,5 FTE	Coördinatie, onderzoek milieueffecten, klimaatverandering en vervoer, bijdragen curriculum ontwikkeling, publiceren, presenteren.
Kim de Bruijn	0,2	Toeristische statistieken, ecologische voetafdruk, recreatiemonitoring, toeristisch-recreatief veldwerk.
Niek Beunders	0,3	Duurzame toeristische ontwikkeling van natuurgebieden en rurale gebieden. Destination Management.
Jan Willem Proper	0,1	Duurzaam vervoer, collectief vervoer, logistiek en corporate responsibility in transportation.
Onno Reichwein	0,3	Duurzaam toerisme in Azië/China. Geschiedenis en sociologie van het toerisme.
Martin Landré	0,3	Duurzaam vervoer, modellen, GIS.
Jos van der Sterren	0,3	Economie, financiële markten, armoede en toerisme
Jeroen Nawijn	0,3	Economie van duurzaam toerisme, armoede en toerisme, happiness/quality of life.
Ton van Egmond	0,0	Onbezoldigd lid

7. De uitvoering van de begroting van het lectoraat, zowel de inkomsten (SKO-subsidie, eigen bijdrage, bijdragen van derden en overige inkomsten) als de uitgaven.

Zie NHTV Jaarrekening 2007.

8. Overige opmerkingen

Geen.

Bijlage: Publicaties CSTT/lectoraat

- Bows, A., K. Anderson, et al. (2007). Technology, scenario's and uncertainty. Policy dialogue on tourism, transport and climate change: Stakeholders meet researchers. Paris, eCLAT.
- Gössling, S., J. Broderick, et al. (2007). "Voluntary carbon-offsetting schemes for aviation: Efficiency, credibility and sustainable tourism." Journal of Sustainable Tourism 15(3): 223-248.
- Gössling, S. and P. M. Peeters (2007). "'It does not harm the environment!' An analysis of industry discourses on tourism, air travel and the environment." Journal of Sustainable Tourism 15(4): 402-417.
- Landré, M. (2007). Analyzing yachting patterns in the Biesbosch National Park using GIS technology Proceedings of the Travel and Tourism Research Association Europe 2007 Annual Conference, Nice.
- Landré, M. (2007). Yacht basin development and nature conservation: using decision support systems and GIS for conflict management. Nederlands-Vlaamse Vrijtijdsstudiedag 2007. Breda.
- Landré, M. (2008). "GIS in response time analysis. Fire station, Zupthen, Netherlands." GIM International February: 43-45.
- Nawijn, J. (2007). Happiness and Long Haul Leisure Trips. TTRA Tourism, Mobility and Technology conference. Nice, France.
- Nawijn, J. (2007). Ruimte Voor Geluk. VVS Studiedag, 12-04-2007, NHTV, Breda.
- Nawijn, J., E. Dams, et al. (2007). Airline price perception and sustainability. 16TH Nordic Symposium in Tourism Research, Helsingborg.
- Peeters, P. (2007). The impact of tourism on climate change. Policy dialogue on tourism, transport and climate change: Stakeholders meet researchers. Paris, eCLAT.
- Peeters, P. (2007). Klimaatsverandering en toerisme. Grenzen aan de klimaatruimte? Nederlands-Vlaamse Vrijtijdsstudiedag 2007. Breda.
- Peeters, P. (2007). Mitigating tourism's contribution to climate change - an introduction. Tourism and climate change mitigation. Methods, greenhouse gas reductions and policies. P. M. Peeters. Breda, NHTV. **AC 6**: 11-26.
- Peeters, P., E. Szimba, et al. (2007). "Major environmental impacts of European tourist transport." Journal of Transport Geography 15: 83-93.
- Peeters, P., V. Williams, et al. (2007). Air transport greenhouse gas emissions. Tourism and climate change mitigation. Methods, greenhouse gas reductions and policies. P. M. Peeters. Breda, NHTV. **AC 6**: 29-50.
- Peeters, P. M. (2007). Report on the environmental performance class of airlines flying at Swedish airports. Breda, NHTV CSTT.
- Peeters, P. M. (2007). System dynamic modelling of tourism, transport and climate change. 16 th Nordic Symposium in Tourism Research, Tourism at Borders, Helsingborg.
- Peeters, P. M., Ed. (2007). Tourism and climate change mitigation. Methods, greenhouse gas reductions and policies. Breda, NHTV.
- Peeters, P. M. (2007). Trends in European tourism transport and its impacts. Connecting agenda's. Proceedings of the RMNO conference on sustainable development of tourism. Amsterdam, 2-3 November 2006. G. Bartels. Den Haag (NL), RMNO: 64-70.
- Peeters, P. M., S. Gössling, et al. (2006). "Innovation towards tourism sustainability: climate change and aviation." Journal of Innovation and Sustainable Development 1(3): 184-200.
- Peeters, P. M., S. Gössling, et al. (2007). "Innovation towards tourism sustainability: climate change and aviation." Journal of Innovation and Sustainable Development 1(3): 184-200.
- Peeters, P. M. and J. Middel (2007). Historical and future development of air transport fuel efficiency. Proceedings of an International Conference on Transport, Atmosphere and Climate (TAC): Oxford, United Kingdom, 26th to 29th June 2006. R. Sausen, A. Blum, D. S. Lee and C. Brüning. Oberpfaffenhoven, DLR Institut für Physik der Atmosphäre: 42-47.
- UNWTO (2008). Climate change and tourism: Responding to global challenges. Madrid, UNWTO.
- van der Sterren, J. (2007). Propoor tourism through innovation in financial markets. Advances of Tourism Economics. Vila Nova de Santo André, Portugal.
- van der Waals, J. and P. Peeters (2007). "Boeiend debat over duivels dilemma." Milieu 13(2): 34-35.
- Van Egmond, T. (2007). Tourism in developing countries: a research agenda. Connecting agenda's. Proceedings of the RMNO conference on sustainable development of tourism. Amsterdam, 2-3 November 2006. G. Bartels. Den Haag (NL), RMNO.
- van Egmond, T. (2007). Understanding Western Tourists in Developing Countries, Cabi, Wallingford, UK. ISBN 987-1-84593-195-7